

ÅRSRAPPORT 2009

NORSK
TEKNISK
MUSEUM

NORSK TEKNISK MUSEUM

ÅRSBERETNING s. 8

UTDYPENDE KOMMENTARER s. 12

REGNSKAP OG NOTER s. 22

INNHOOLD

Nøkkeltall	3
Norsk Teknisk Museum	4
Det skjedde i 2009	5

ÅRSBERETNING 2009 8

Forskning og utvikling	9
Skoletilbud	9
Kulturtilbud for demensrammede	9
Nasjonale museumsnettverk	9
Internasjonalt samarbeid	10
Kulturminneåret 2009	10
Nye målgrupper	10
Norsk Teknisk Museums venner	10
Organisasjon, bygg og helse, miljø og sikkerhet	10
Økonomi	11
Styresammensetning i 2009	11

UTDYPENDE KOMMENTARER 12

Utstillingene i 2009	12
• Usynlig verden	12
• Kroppen	12
• Gjennom linsen	12
• Klar for eldrebølgen? Alderdom i 2020	12
• Musikkmaskiner	12
• Uførte stemmer og glemte steder: Fortellinger fra utviklingshemmedes historie	13
• Hot Spot: ID-tyveri	13
• Krimlab	13
• Klima X	13
• Tuberkulosens ansikter	13
• Oljens Forbannelse	13

Samlingene

• Utlån og innlån	14
• Fotoarkivet	14
• Dextra-samlingen	14
• Norges første lydopptak	15

Skoletilbud

• Klima X	15
• Evaluering	15
• Samarbeid	15
• Kulturtilbud for personer med demens	16
• Nasjonale museumsnettverk	16

Forskning

• Publiserte arbeider	17
• Konferanseinnlegg og foredrag	17

Arrangementer

• Arrangementer utenfor museet/Regional virksomhet	19
--	----

Sikring, brannvern og vedlikehold av museumsbygningene ...

Museumsbutikk og utleie

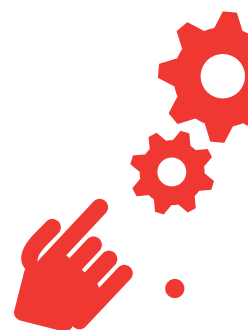
Kommunikasjon og samfunnskontakt

• Synlighet i media	20
---------------------------	----

Åpningstider og billettpriser

• Billettprisene i 2009	20
-------------------------------	----

REGNSKAP 21

Museumsdirektør Hans Weinberger innledet under åpningen av utstillingen Eldrebølgen.

Helgeprogram i utstillingen Musikkmaskiner.

Norsk Teknisk Museum

Stiftelsen Norsk Teknisk Museum er Norges største samtid- og historiske museum, med nasjonalt ansvar for teknikk, naturvitenskap og medisin. Nasjonalt medisinsk museum og Vitensenteret er integrert i museet. Museets visjon er å være Norges mest synlige, dristige og dialogorienterte museum.

Museet er i hovedsak finansiert gjennom offentlige midler fra Kulturdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet. I tillegg finansieres museet av egeninntekter og private aktører. I 2009 var besøktallet 242 092, en økning på 17 % fra 2008. Av disse utgjorde barn og ungdom rundt 60 %, noe som stiller Norsk Teknisk Museum i en særklasse i dette segmentet blant norske museer.

Norsk Teknisk museum forvalter en av Norges største museumssamlinger, med omkring 1.7 millioner enkeltobjekter, primært innenfor teknisk, naturvitenskapelig, medisinsk og industriell kulturarv. Samlingene består av ca. 56 000 gjenstander, 300 000 fotografier, 110 000 bøker og tidsskrifter og 650 hyllemeter arkivalia. Museet forvalter også fotosamlingen til Sparebankstiftelsen DnBNOR.

Museets mål er å utnytte sine kulturelle og materielle ressurser til å produsere spennende, tankevekkende og kontroversielle utstillinger, samt aktiviteter knyttet til disse.

De permanente og temporære utstillingene dekker rundt 12 000 kvm og formidler hvordan vitenskap, teknikk og medisin har utviklet seg i samspill med samfunnet forøvrig, i løpet av de siste 150 årene.

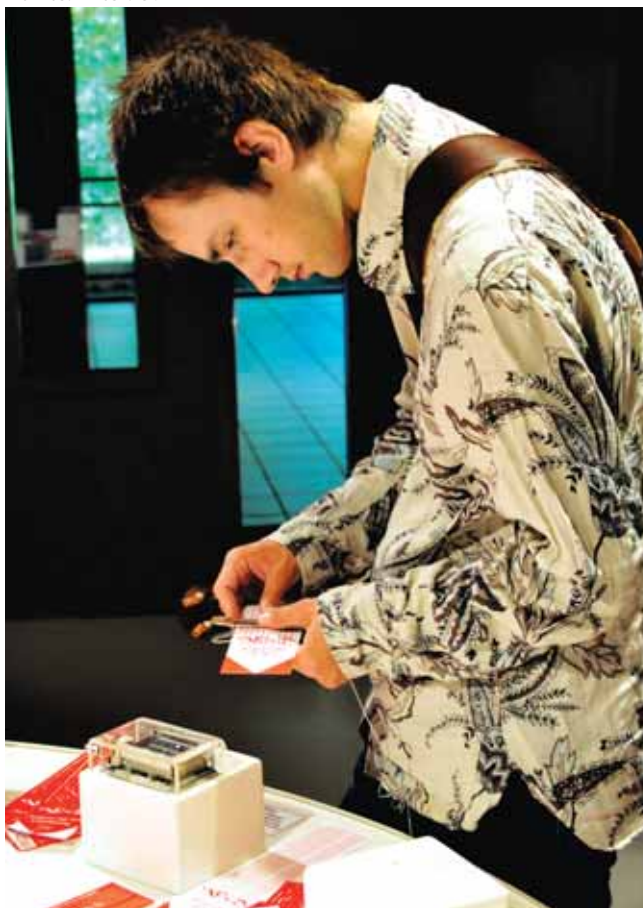
Museet har nasjonalt ansvar for koordinering og utvikling av Nettverk for teknologi- og industrihistorie og Medisinhistorisk museumsnettverk.

Nasjonalt medisinsk museum er en del av Norsk Teknisk Museum. I 2002 fikk museet i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet å etablere og drive Nasjonalt medisinsk museum. Det er i dag en sentral arena for forskning på, og formidling av, medisin- og helsehistorie. Museet arbeider med å dokumentere og bevare gjenstander, fotografier, arkivmateriale og bøker innenfor sitt felt.

Nasjonalt medisinsk museum søker å bruke samlingene til å belyse samfunnsaktuelle problemstillinger, gjerne i kombinasjon med å samle inn nyere materiale. Medisinsk museum har koordineringsansvar for det medisinhistoriske nettverket. I 2009 har museet hatt tre faste utstillinger, i tillegg til temporære utstillinger.

Museets vitensenter er det største blant syv regionale populærvitenskapelige opplevelses- og læringscentre for teknologi, naturvitenskap og matematikk. Vitensentrene i Norge er en del av den nasjonale satsingen for å øke rekrutteringen til realfag og spiller en viktig rolle for å styrke interessen for naturvitenskap og teknologi i samfunnet. Norsk Teknisk Museum tar mål av seg til å bidra til Kunnskapsløftet ved å gi de besøkende en unik mulighet til å utforske naturvitenskapelige og teknologiske prinsipper gjennom interaktive installasjoner, undervisningsopplegg og aktiviteter. Nysgjerrighet, kreativitet og eksperimentlyst skal vekkes gjennom flere sanser og evner. Senteret skal være en arena der de besøkende kan erfare, lære eller fornye sin kunnskap.

Fra Musikkmaskiner.

Frode Weium innledet under åpningen av *Musikkmaskiner*.

DET SKJEDDE I 2009

TEKNISK MUSEUM

Det skjedde i 2009

Teknisk museum gjennomførte 112 arrangementer i løpet av 2009. Av disse var 42 faglige foredrag og seminarer. I tillegg kommer utstillingene og ferieprogrammene.

JANUAR

- Museet åpnet utstillingene *Kroppen* og *Usynlig verden* den 30. januar.

FEBRUAR

- Temasøndag: Foredrag om *Usynlig verden*, ved Henrik Treimo, Teknisk museum
- Hot Spot-utstillingen *ID-tyveri* ble installert på Vitensenteret i Trondheim.
- Museet arrangerte miljøkonkurransen *Bygg fremtiden* i samarbeid med Klimaløftet. Alle landets skoler fikk tilbud om å delta.
- Venneforeningen: Foredrag om *Elkraftutbygging i Pasvikelven i 1960-årene*, ved Silja Arvola.
- Voksentid: *Levende gjenstander!* Om museets gjenstandssamlinger og arbeidet med gjenstandene.
- Uke 8: Vinterferie med stort aktivitetsprogram.
- Venneforeningen: Foredrag om *Norske U-båter og U-båtteknologi – 100 år*, ved Hans Christian Kjelstrup.
- Voksentid: Norsk Telemuseum: *40 år med datakommunikasjon i Norge*.

MARS

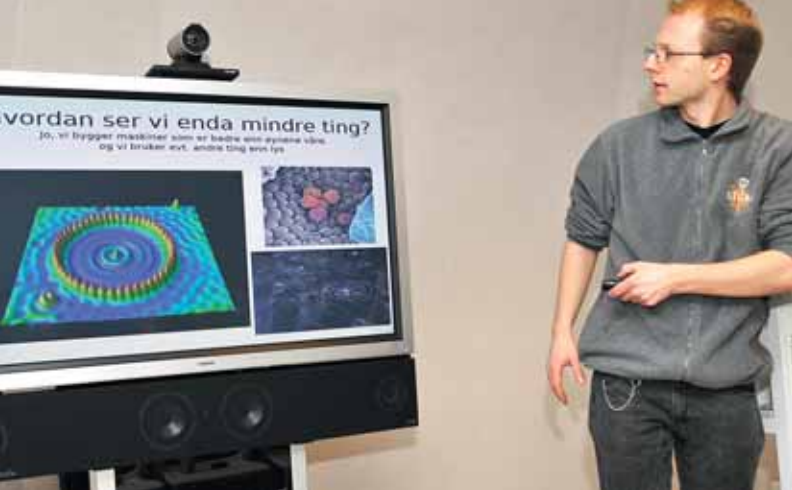
- Nasjonalt medisinsk museum arrangerte seminaret *Apoteket og apotekerrollen i de siste ti årene*.
- Nasjonalt medisinsk museum var vertskap for seminar om Hot Spot, i samarbeid med ABM-utvikling.
- Nasjonalt medisinsk museum arrangerte samling for masterstudiet i museumsformidling ved HiO 20. mars.
- Undervisningsopplegget *Dragen Berta* med kjemiforsøk for barnehagebarn, startet opp.
- I samarbeid med kunstneren Eline Hjelle gjennomførte Vitensenteret fire *Krealistkurs* om vulkaner.
- Temasøndag i Astronomiåret: *Romfart gjennom 50 år*.
- Voksentid: Foredrag om *Distriktslegen - embetet som forsvant for 25 år siden*, ved Aina Schiøtz.
- Klimasøndag: Kurs i klimavennlig kjøring med Grønn Hverdags bilsimulator.
- Voksentid: Foredrag om *Da tiden ble normal. Om bakgrunnen for dagens standard klokketid*, ved Marie Skoie, Teknisk museum.
- Venneforeningen: Foredrag om *Hydrosaken – Striden om eiendomsretten til teknisk kunnskap*, ved Pål Nygård.
- Undervisningsopplegget *Usynlig verden* startet opp.

APRIL

- Utstillingen *Gjennom Linsen* åpnet 2. april.
- Nasjonalt medisinsk museum arrangerte seminar for Medisinhistorisk museumsnettverk i samarbeid med stiftelsen Nasjonalt medisinsk museum på Gamle Kvinneklinikken (RH) i Oslo, 16.-17. april.
- Under vignetten *100 Hours of Astronomy* ble det holdt foredrag og debatt for elever i videregående skole.
- Utstillingen *Klima X* ble kåret til årets beste nordiske utstillingsidé på den Nordiske Museumskonferansen i Malmø/København.
- Prisutdeling til *Unge Forskere*.
- Hot Spot-utstillingen *ID-tyveri* ble installert på vitensenteret i Tromsø
- 100 timer astronomi: Stjernetitting, astronomifilmer og ekspertpanel.
- Temasøndag: Spesialomvisning i utstillingen *Gjennom linsen*.
- Voksentid: Presentasjon av *Gjennom linsen*.
- Voksentid: SAS' første jetfly, Caravelle, fylte 50 år. Foredrag ved Turid Widerøe, SAS' første kvinnelige pilot.
- Flydag på museet i samarbeid med SAS, i forbindelse med at museets største gjenstand, flyet Caravelle, fylte 50 år. Dette var et tilbud i Visit Oslo-arrangementet *Turist i egen by*.
- Undervisningstilbudet *Fest setebeltet – og rett opp stolryggen* startet opp.

MAI

- Konferansen *Nye veier i bevaring av industriarven: Pragmatisme i kulturfeltet – ny historisk bevissthet i den private sektoren?* ble arrangert i samarbeid med Kulturminneåret 2009 og Riksantikvaren.
- Felles nettverksmøte for Nettverk for teknologi- og industrihistorie og Nettverk for Arbeiderkultur ble avholdt på Teknisk museum.
- Voksentid: Norsk Telemuseum: *IKT-hjelpemidler i et historisk perspektiv*.
- Norsk Mini Cooper Club markerte Miniens 50-årsdag med bilparade.
- Voksentid: SIFO: Foredrag om *Nanoteknologi i hverdagsvarer*, ved Harald Throne-Holst.
- Familiesøndag i samarbeid med museets venneforening.

Bjørn Samset: Foredrag om jakten på verdens minste partikler med verdens største mikroskop.

UiO viste frem ny robotteknologi.

JUNI

- Den faste utstillingen *Musikkmaskiner* åpnet 24. juni.
- Utstillingen *Klar for eldrebølgen? Alderdom i 2020* åpnet 11. juni. Nasjonalt medisinsk museum produserte utstillingen i samarbeid med Teknologirådet.
- Norges eldste lydopptak fra 1879 som var laget på et stykke tinnfolie, ble digitalisert ved Universitetet i Southampton, i samarbeid med Nasjonalbiblioteket.
- Vitensenteret deltok med aktiviteter i Fredrikstad på *Regnmakerfestivalen*, i regi av ENOVA.
- Vitensenteret deltok med aktiviteter i Sarpsborg på *Barnas Klimafestival*, i regi av Hafslund og Bellona.
- Oslo kommunes sommerskole ble gjennomført, i samarbeid med Forskerfabrikken.
- Olje- og energiministeren holdt pressekonferanse i vitensenterets utstilling *Ren energi*.
- Museet samarbeidet med Engebråten ungdomsskole og Ungt Entreprenørskap om *Gründercamp*, et skoleprosjekt om forbruk og energi.
- Museet arrangerte vannmøllebygging med elever på Fjuk skole, i samarbeid med Den Kulturelle skolesekken i Akershus.
- Ny besøksrekord, med 3800 elever på en uke.
- Voksentid: *Atomkraft, ja takk?* Halden-reaktoren fylte 50 år.
- Såpeboblefestival med fantastiske show og masse såpebobleaktiviteter.
- Markering av Widerøes Flyveselskap, på dagen 75 år etter deres første flyrute 18. juni.
- Temasøndag: 40 år siden månelandingen. Foredrag om *Apollo-programmet*, ved romfartseksperter Erik Tandberg.

JULI

- Sommerprogrammet hadde ulike temauker: musikk, foto, fly, kropp, sport, spill og etterforskning.
- Museet åpnet en miniaturling om energieffektiv transport. DNV Fuelfighter var vinnerbidraget i den internasjonale studentkonkurransen om å bygge energigjerrige biler. Studenter fra NTNU sto bak farkosten.

AUGUST

- Museet deltok på Øyafestivalen i Oslo, 11.-15. august.
- Vitensenteret deltok med aktiviteter på MELA, Norges største multikulturelle festival på Rådhusplassen.
- Hot Spot-utstillingen *ID-tyveri* ble installert på vitensenteret i Bergen.
- Museet samarbeidet med Visit Oslo og NSB om opplegget *Skoletur på skinner* for å bevisstgjøre barn og unge om miljøvennlig transport. Statssekretær Heidi Sørensen fikk spørsmål fra skoleelever på museet.

- Det ble arrangert studentuke med gratis inngang.
- Klima X Køben: Frokostseminar i samarbeid med NITO: *Fremtidens klima – ingeniørutfordringen*.
- Musikk: Ulf Nilsen, organist i Lovisenberg kirke, holdt konsert og spilte på musikkutstillingens Hammondorgel.
- Undervisningstilbudet *Kropp er topp* startet opp.

SEPTEMBER

- *Uhørte stemmer og glemte steder, fortellinger fra utviklingshemmedes historie* åpnet på Emma Hjorth Museum og Dokumentasjonssenter 10. september, med bl.a. statsråd Anniken Huitfeldt til stede. Nasjonalt medisinsk museum hadde hovedansvaret for produksjonen av utstillingen.
- Undervisningstilbudet *Krimlabben* startet opp.
- Museet deltok på Granittrock i Oslo 4.-5. september og hadde nachspiel i utstillingen *Musikkmaskiner*. Lars Gundersen fra Stovner Rockefabrikk spilte og demonstrerte el-gitar i musikkutstillingen.
- Blårollinger-konsert, musikkverksted og demonstrasjon av The Emotion Organ av Amanda Steggell, ble arrangert i samarbeid med Ultimafestivalen 9-19. september.
- Vitensenteret arrangerte Vitenskapsgata *Rock realfag* på rockefestivalen Granittrock i Gorruddalen.
- Vitensenteret deltok med aktiviteter på *Forskningstorget* på Universitetsplassen, i regi av Norges forskningsråd.
- Vitensenteret startet utdelingen av *Galileoskopet* (nasjonal gave i forbindelse med Astronomiåret 2009) til grunnskoler i Oslo-regionen.
- Vitensenteret gjennomførte lærerkurs i astronomi for ungdomsskolelærere i forbindelse med det internasjonale astronomiske året.
- Voksentid: *Klima X Køben – Ny klimavår i høst?* Om klimakonferansen i København, COP 15, i desember.
- Venneforeningen: *Kåseri om Ofotbanen – livsnerven for svensk malmeksport*, ved sivilingeniør Olav Soleng.
- *Klima X Køben: Klimavalget – Arrangement med "valgboeder"* på museet.
- Ultimafestival på Teknisk museum: Blårollinger med Admiral Radar og Señor Sonar, samt et undervisningstilbud for 6. trinn.
- Voksentid: Musikk: *Nytt Storting – hva nå med fildeling og opphavsretten?* Debatt i samarbeid med Ultima-festivalen.
- Musikk: Releasekonsert for nytt album med KongSverre i *Musikkmaskiner* – synthpop på norsk.
- Voksentid: Møte med fotosamleren Arne Knudsen.
- Museet gjennomførte et stort høstferieprogram.
- *Klima X Køben*: Bellona på Teknisk museum.
- Musikk: Mekanisk pianokonsert, ved Jan Petter Brennsund.
- Undervisningstilbudet *Thank you for the music* startet opp.

Teknisk museum vant Leading Edge Award.

DET SKJEDDE I 2009

TEKNISK MUSEUM

OKTOBER

- Utstillingen *Klima X* ble tildelt Leading Edge Award for "Best Visitor Experience" i verden i 2009, av ASTC (American Association of Science- and Technology Centers). Det skjedde i Fort Worth, Texas.
- Museet åpnet vandrestillingen *Uhørte stemmer og glemte steder: Fortellinger fra utviklingshemmedes historie* 21. oktober, og lanserte samtidig temanummeret SOR-Rapport 5/09.
- Temasøndag med skuespiller Marte Wexelsen Goksøyr, en av hovedpersonene i utstillingen *Uhørte stemmer og glemte steder*.
- Felles nettverksmøte for Nettverk for teknologi- og industrihistorie og Nettverk for Arbeiderkultur ble avholdt på Rjukan.
- LEGO-festivalen, som ble arrangert i 9 dager, skapte køer av ivrige byggere i alle aldre.
- Musikk: Mekanisk pianokonsert ble holdt i *Musikkmaskiner*.
- Venneforeningen: Foredrag om *Historien om kullgruvevirksomheten på Svalbard*, ved sivilingeniør Robert Hermansen – tidligere direktør i Store Norske Kullkompani.
- Byvandring langs Akerselva, med start i Nydalen, ved Dag Andreassen.
- SENKVELD, tilstelning med 18-årsgrense, ble arrangert for første gang på Teknisk museum, med rundt 400 besøkende.
- Voksensid: *Stjerner i sikte!* Foredrag om astronomi.
- Romdagen 2009: *Finnes det liv på Mars?* I samarbeid med Norsk Astronautisk Forening.
- Undervisningstilbudet *Stjerner i sikte* startet opp.

NOVEMBER

- Vandrestillingen *Tuberkulosens ansikter*, av Landsforeningen for Hjerte- og Lungesyke (LHL), åpnet på museet 3. november.
- I samarbeid med Amnesty International, viste museet en fotoutstilling om oljeutvinnings påvirkning på miljø og menneskerettigheter i Nigerdeltaet, i perioden 25. november til 16. desember.
- Museet publiserte deler av sine samlinger på www.digitaltmuseum.no.
- Spesialutstilling om The Beatles og studioteknologien ble åpnet i *Musikkmaskiner*.
- *Klar for eldrebølgen? Alderdom i 2020* ble vist på Skadeforebyggende forums årskonferanse.
- Miniutstillingen *Klar for eldrebølgen?* åpnet på Sykehjemsetaten i Oslo kommune.
- Vitensenteret deltok med aktiviteter på MIRA-senteret (Ressurs-senter for innvandrere og flyktningkvinner) sitt 20-års jubileum.
- I samarbeid med Institutt for informatikk ved UiO, ble ny robotteknologi vist fram for publikum.
- Vitensenteret gjennomførte lærerkurs i astronomi for barneskolelærere, i forbindelse med Astronomiåret 2009.

- I samarbeid med ESERO (European Space Education Resource Office), gjennomførte Vitensenteret lærerkurs for ungdomsskolelærere, om verdensrommet.
- I samarbeid med kunstneren Eline Hjelle, holdt Vitensenteret fire *Krealistkurs* i astronomi.
- Musikk: *Mellotronen i midten!* Lars Fredrik Frøislie demonstrerte et av musikkhistoriens rareste og kuleste instrumenter.
- Venneforeningen: Foredrag om *Teknologiutviklingen i Norge under depresjonen i mellomkrigsperioden*, ved historiker Christian Venneslan – Norges Handelshøyskole.
- Musikk: Foredrag om *Beatles og studioteknologien*.
- Arkivenes dag ble markert i biblioteket 14. november.
- Voksensid/Musikk: Foredrag om *Musikk og teknologi på Mozarts tid*, ved Mats Krouthén fra Ringve museum.
- Venneforeningen: Familiedag 22. november med stort program.
- Voksensid: Samferdsel: Bildeforedrag om *Bergensbanen 100 år*, ved Dag Andreassen, Tone Rasch og Frode Weium fra Teknisk museum.
- Musikk: Jazz- og orgelsøndag: Orgelet og organisten fra Regnbuen.
- Musikk: Den italienske jazzorganisten Alberto Marsico m/ band.
- Undervisningstilbudet *Kort og godt* startet opp.

DESEMBER

- Internettportalen www.industrimuseum.no ble lansert.
- *Klima X Køben/Natt på museet*: Fakkeltog i byen, samt et kvelds- og nattarrangement på museet, i samarbeid med Natur og ungdom og Engebråten ungdomsskole.
- Norsk Datahistorisk Forening arrangerte åpent møte. Professor Pål Spilling fortalte om Internettets historie.
- I forbindelse med 40-årsjubileet for Ekofisk-funnet 23. desember, ble det holdt spesialomvisning og foredrag i Oljeutstillingen lille julaften.

Hanne Skagmo konserverer Norges første dampmaskin.

Utsnitt fra *Usynlig verden*.

ÅRSBERETNING 2009

Norsk Teknisk Museum

Stiftelsen Norsk Teknisk Museum er et av Norges største samtid- og kulturhistoriske museer. Museet anses som nasjonal-museum for teknologi, naturvitenskap, industri og medisin. Det skal anskueliggjøre og spre kunnskap om vekselvirkningen mellom disse feltene og samfunnet for øvrig. Vitensenteret og Nasjonalt medisinsk museum er integrert i museet. Museet legger til rette for å være en arena for kritisk refleksjon og skapende innsikt. Det er et mål å være en aktiv og aktuell samfunnsinstitusjon.

Museet er i hovedsak finansiert gjennom offentlige midler. I tillegg kommer inntekter fra private aktører, samt egeninntekter.

Virksomhetens overordnede mål, utfordringer og satsingsområder følger retningslinjene i tildelingsbrevene fra Kultur-, Helse- og omsorgs- og Kunnskapsdepartementet. Museets hovedmål er å sikre materiell og immateriell kulturarv fra fortid og samtid som uerstattelige kilder til innsikt, identitet og opplevelse. Samlingsforvaltningen skal styrkes for å oppnå tilfredsstillende sikring, forvaltning, formidling og prioritering av samlingene. Det legges også vekt på utvikling av digitalt innhold og digital formidling.

I tillegg til å samle, bevare, forske og formidle samlingene innenfor museets ansvarsområder, har museet i 2009 hatt et spesielt fokus på Kulturminneåret, Astronomiåret, Nasjonal kartlegging av psykiatrihistorien og et omfattende aktivitetsprogram.

Publikumsrekord

I 2009 økte besøket med 34 549 personer fra 2008, en økning på 17 %. Besøktallet på 242 097 personer for 2009 er det høyeste noensinne. Fra 2004 til 2009 har besøket økt med 82 %. Besøket, som registreres i museets kassasystem, har vært jevnt fordelt gjennom hele året.

Pris for verdens beste publikumsopplevelse

Klima X, som åpnet i desember 2007, vant den prestisjetunge amerikanske internasjonale Leading Edge Award for beste publikumsopplevelse i 2009. Utstillingen ble også kåret til årets beste utstillingsidé i Norden under den Nordiske museumskonferansen 2009 i København.

Et sentralt museum for barn og unge

Norsk Teknisk Museum er i en særstilling blant museene i Norge, når det gjelder besøk av barn og unge. I alt besøkte 139 052 under 18 år museet i 2009, noe som tilsvarer 57 % av det totale besøket. Skoleelever utgjør omtrent halvparten av andelen barn og unge. Antallet skoleelever og ledsagere økte med 3 470 personer fra 2008, til 63 412 i 2009. Dette er det høyeste antall elever museet noen gang har hatt.

Utstillingene i 2009

Museet var involvert i åtte større og mindre utstillingsprosjekter i løpet av året. Gjennom året ble utstillingene *Kraft for Norge* og *Hjerne* startet.

Museets utstillinger i 2009 var:

- Usynlig verden
- Kroppen
- Gjennom Linsen
- Klar for eldrebølgen? Alderdom i 2020
- Musikkmaskiner
- Uførte stemmer og glemte steder:
Fortellinger fra utviklingshemmedes historie
- Tuberkulosens ansikter
- Oljens Forbannelse

Samlingene

Museet arbeider for å gjøre samlingene mer tilgjengelige. En viktig del av dette består i å registrere og magasinere gjenstandene. Dette arbeidet gjør Norsk Teknisk Museum og andre aktører i stand til å drive forskning og formidling knyttet til samlingene.

Museet har registrert 39 582 gjenstander i Primusbasen ved utgangen av året. Museet har anslagsvis 56 000 gjenstander totalt. Knapphet på ressurser bidrar til at samlingene fortsatt har restanser knyttet til bevaring og dokumentasjon. Ved siden av industriarkiver og en omfattende fotosamling, har biblioteket ved museet den største samlingen av teknologihistorisk litteratur i Norge.

I 2009 har museet publisert deler av sine samlinger på museenes felles nettside www.digitaltmuseum.no. Ved utgangen av 2009 var 9 197 gjenstander og fotografier fra museets samlinger søkbare på internett.

Akerselva på begynnelsen av 70-tallet. Teknisk museums bildesamling. Foto: Stein Svendsen.

Statssekretær Heidi Sørensen møter skoleelever i Klima X.

Norsk Teknisk Museum tok i 2009 i bruk nye magasiner for Sparebankstiftelsen DnB NORs fotosamling Dextra-Photo, som er deponert på Norsk Teknisk Museum.

For å kunne ta hånd om flere gjenstander og skaffe rom for nye utstillinger på Kjelsås, er det sterkt behov for å utvide museets magasinkapasitet. Museet har i perioden 2007-2009 samarbeidet med Akershusmuseet, Oslo Museum og Norsk Maritimt Museum for å få etablert et fellesmagasin.

Forskning og utvikling

Norsk Teknisk Museum driver forskning og kunnskapsutvikling innenfor sine områder, samt på det formidlings- og museums-pedagogiske området. I sammenheng med dokumentasjon av gjenstander, foregår det også forskning, som dokumenteres i PRIMUS-databasen.

Museet har som mål at den systematiske kompetanseoppbyggingen gjenspeiler seg i vitenskapelige artikler. I 2009 publiserte museets medarbeidere tolv artikler, i tillegg til utstillingskatalogen som ble gitt ut i tilknytning til *Musikkmaskiner* og SOR-rapporten, som ble laget i forbindelse med utstillingen *Uhørte stemmer*. I tillegg har museets medarbeidere holdt innlegg ved en rekke konferanser, nasjonalt og internasjonalt.

Skoletilbud

Norsk Teknisk Museum legger særlig vekt på formidling til barn og unge. Skoletilbudet tar utgangspunkt i Kunnskapsløftet og er en vesentlig del av museumsvirksomheten. Museet tilbød 30 ulike undervisningsopplegg i løpet av 2009, åtte av dem var nye.

I løpet av året besøkte 63 412 skoleelever museet. Det er 3 470 flere enn i 2008 og det største antall elever noen gang. Det ble totalt gjennomført 2 288 omvisninger, hvorav 91 % for skoleelever. Andelen skoleelever, som har fått omvisning på Norsk Teknisk Museum, er estimert til om lag 78 %. Dette tilsvarer rundt 49 000 elever.

Om lag 10 % av skolebesøket faller inn under Den kulturelle skolesekken (DKS), den nasjonale satsingen for at grunnskoleelever skal få møte kunst og kultur.

I samarbeid med bydel Nordre Aker i Oslo, har museet hatt en abonnementsordning for alle grunnskoleelever i bydelen, med gratis inngang og valgfrie undervisningsopplegg.

Høsten 2009 hentet museet inn data om lærernes erfaringer med skoletilbudet, gjennom en spørreundersøkelse. Dataene var svært positive.

I løpet av året har det vært stor pågang fra andre museer og institusjoner som ønsker å bli bedre kjent med museets formidlings- og skolevirksomhet.

I 2009 satset museet på å nå flere målgrupper enn skolesegmentet, blant annet med tilrettelagt tilbud til barnehager og demensrammede. Flere av disse tilbudene er gjennomført i samarbeid med andre virksomheter.

Kulturtilbud for demensrammede

Norsk Teknisk Museum, Oslo Museum, avdeling Bymuseet og Norsk Telemuseum, samarbeidet med GERIA (Oslo kommunes ressurscenter for demens/alderspsykiatri), om et tilrettelagt tilbud for demensrammede. Underveis i arbeidet med å utvikle tilbudet på Norsk Teknisk Museum, har to av museets veiledere høstet av den erfaringen Museum of Modern Art har hatt med tilsvarende formidlingstilbud.

Nasjonale museumsnettverk

Norsk Teknisk Museum legger vekt på nettverksarbeid for å oppnå god ressursutnyttelse, faglig utvikling og nasjonal samordning. Museet har ansvar for koordinering og utvikling av Medisinhistorisk museumsnettverk og Nettverk for teknologi- og industrihistorie. I tillegg deltar museet i Nettverk for vitensentre, Nettverk for musikk og musikkinstrumenter, Nettverk for arbeiderkultur, Nettverk for foto og Nettverk for magasin og bevaring.

Hovedfokuset i nettverket for teknologi- og industrihistorie er avindustrialisering i Norge 1950-1990. Nettverk for teknologi- og industrihistorie og Nettverk for Arbeiderkultur holdt felles nettverksmøte 6.-8. mai 2009 i Oslo. Konferansen *Nye veier i bevaring av industriarven*, var en del av nettverksmøtet. Norsk Industrierbeidermuseum arrangerte felles møte for de to nettverkene på Rjukan 12.-14. oktober 2009.

Kjemishow under SENKVELD.

Museet nådde ny publikumsrekord i 2009, med 242 097 besøkende.

Nasjonalt medisinsk museum har i løpet av året vært med på å arrangere to nettverkssamlinger. Medisinhistorisk museums-nettverks seminar 16.-17. april samlet ca. 50 deltagere. Seminaret var et samarbeid med stiftelsen Nasjonalt medisinsk museum. Temaene var *Bruk av muntlige kilder og Status for medisinske museer og samlinger i dag og i fremtiden*. I forbindelse med The XXII Nordic Medical History Congress i Bergen 3.-5. juni, holdt nettverket en Pre Congress Workshop 3. juni, der også representanter fra andre nordiske medisin-historiske museer og miljøer deltok.

Internasjonalt samarbeid

Norsk Teknisk Museum har vært aktiv i en rekke internasjonale samarbeidsprosjekter. Museet ble medlem av *Europeana v1.0 Thematic Network*. Det er et EU-prosjekt for å skape et digitalt bibliotek, basert på den europeiske kulturarven. Museet inngår også i et mer uformelt nettverk av europeiske teknikk- og vitenskapsmuseer, som samarbeider om å gjøre digitaliserte ressurser tilgjengelige.

Museet er med i *Artefacts*, et internasjonalt museumsnettverk med fokus på museumsforskning innenfor teknikk- og vitenskapshistorie. Norsk Teknisk Museum er aktiv i *Inventing Europe*, et forskningsprosjekt finansiert av European Science Foundation. Utstillingen *Drømmefabrikker*, som ble vist på museet i 2010, er et resultat av et nordisk-baltisk samarbeid, der museet har bidratt. Museet har en samarbeidsavtale med *Museum Techniki* i *Kommunikacji* i Szczecin i Polen.

I 2009 inngikk museet også en samarbeidsavtale om fotobevaring med *Fundacja Archeologia Fotografii* i Warszawa.

Nasjonalt medisinsk museum arrangerte i juni en workshop sammen med det nordiske medisinhistoriske nettverket og har gjennom 2009 fortsatt å knytte internasjonale kontakter, blant annet med *Wellcome Collection* i London, *Deutsches Hygiene Museum* i Dresden og *Museum Boerhaave* i Leiden.

Vitensentret har gjennom året vært aktiv i sine internasjonale organisasjoner, *Nordisk Science Center Forbund (NSCF)*, den europeiske foreningen for vitenskaps-, teknologi- og industrimuseer (*ECSITE*) og *Association of Science-Technology Centers (ASTC)*.

Kulturminneåret 2009

I forbindelse med Kulturminneåret 2009, arrangerte museet en åpen konferanse 7.-8. mai med tittelen *Nye veier i bevaring av industriarven: Pragmatisme i kulturfeltet – ny historisk bevissthet i den private sektoren?* Konferansen ble arrangert i samarbeid med *Riksantikvaren* og Kulturminneåret 2009 og samlet ca. 50 deltagere fra en rekke museer og andre kulturinstitusjoner i Norge.

Nye målgrupper

For å gi et bedre tilbud til voksne, lanserte museet *SENKVELD* med 18-årsgrense. Konseptet består av konsert med en kjent artist, pub-quiz, pub i utstillingene og mulighet for å utforske et barnefritt museum. Første *SENKVELD* trakk 400 besøkende. Av dem var mange studenter, et segment som tradisjonelt ikke besøker museet så ofte. Arrangementet fikk gode tilbakemeldinger.

Norsk Teknisk Museums venner

Norsk Teknisk Museums venner økte medlemsmassen fra 2008 til 2009 med 30 % og har nå 534 medlemmer. I 2009 arrangerte Venneforeningen to familiesøndager, i samarbeid med museet. På familiesøndagen i november, ble det satt rekord med 1 049 besøkende fra Norsk Teknisk Museums venner, Tekna og NITO, i tillegg til 1840 øvrige besøkende. I tillegg til familiesøndagene, har Venneforeningen, i samarbeid med teknologihistorisk gruppe i Tekna (THG) og NITO Oslo og Akershus, arrangert syv kåserikvelder med industrihistoriske temaer. Venneforeningens samarbeidsprosjekt med museet i 2009, var pakking og flytting av *Halvorsens verksted* fra Hasle i Oslo til NTM på Kjelsås.

Organisasjon, bygg og helse, miljø og sikkerhet

Hans Weinberger er museumsdirektør. Museet sysselsatte i alt 69 personer og det ble utført 53 årsverk ved utgangen av 2009. Det legges vekt på likestilling i museet, og det var lik lønn for likt arbeid. 37 av de ansatte var kvinner og 32 menn. Museet har fire ansatte med etnisk minoritetsbakgrunn. Ved rekruttering ble det i 2009 innkalt søkere fra underrepresenterte grupper til utlyste stillinger. Ved rekruttering til museet skal utlysningstekstene inneholde en mangfoldserklæring. Sykefraværet var 3,4 prosent.

Planen for helse, miljø, sikring, reparasjoner og vedlikehold er gjennomført i tråd med plan og budsjett. Museet driver ikke virksomhet som forurenser det ytre miljø, utover det som er

Arrangement i Musikkmaskiner.

STYRETS SAMMENSETNING

TEKNISK MUSEUM

tillatt gjennom lover og forskrifter. Det er utarbeidet plan og budsjett for videre vedlikehold for perioden frem til 2012.

Økonomi

Museet har god styring, økonomisk kontroll og likviditet. Kulturdepartementet står for grunnfinansieringen av driften, med 23 874 000 kroner. Gjennom satsingen på Nasjonalt medisinsk museum, har Helse- og omsorgsdepartementet bidratt med kr 5 000 000. Til drift og utvikling av Vitensenteret, mottok museet fra Vitensenterutvalget, oppnevnt av Norges forskningsråd, på vegne av Kunnskapsdepartementet, kr 3 000 000. I tillegg mottok museet kr 600 000 fra

Den kulturelle skolesekken. Driften finansieres også av inngangspenger, salg i museumsbutikken og andre egeninntekter.

Samlede driftsinntekter var i 2009 kr 51 826 789. Resultatet for 2009 viser et overskudd på kr 106 763, som tilføres egenkapitalen. Regnskapet viser en økning i lønnskostnadene på kr 3 588 609. Dette skyldes økt bemanning i forbindelse med prosjekter og aktiviteter. Regnskapet bygger på prinsippet om fortsatt drift, da grunnlaget for dette er til stede. Styret mener at regnskapet, sammen med styrets årsberetning, gir en rettvise oversikt over utviklingen og resultatet av museets virksomhet og økonomiske stilling.

STYRESAMMENSETNING I 2009

2009

Oppnevnt av Kultur- og kirke departementet:	Valgt av foreningen Norsk Teknisk Museums venner:	Valgt av de ansatte ved Norsk Teknisk Museum:
Olav Soleng (styreleder)	Trond Markussen	Marie Skoie
Håkon With Andersen	Ragnar Skjærstad	Henrik Smith
Mona K. Lilleheim	Anne Brit Thoresen (1. varamedlem)	Jonathan Høst (varamedlem)
Björg K. Sandal	Hjalmar Aass (2. varamedlem)	Kathrine Daniloff (varamedlem)
Bjørn Roar Vassnes		
Arne T. S. Bjerke (varamedlem)		
Ragnhild B. Raugland (varamedlem)		

Oslo, 17. februar 2010

Olav Soleng
Olav Soleng
styrets leder

Håkon With Andersen
Håkon With Andersen
styremedlem

Bjørn Vassnes
Bjørn Vassnes
styremedlem

Mona Lilleheim
Mona Lilleheim
styremedlem

Björg Sandal
Björg Sandal
styremedlem

Henrik Smith
Henrik Smith
styremedlem

Trond Markussen
Trond Markussen
styremedlem

Marie Skoie
Marie Skoie
styremedlem

Ragnar Skjærstad
Ragnar Skjærstad
styremedlem

Hans Weinberger
Hans Weinberger
museumsdirektør

Frank Hansen ror sammen med et skejelett under åpningen av utstillingen *Kroppen*.

Musikalske innslag på åpningen av *Musikkmaskiner*.

UTDYPENDE KOMMENTARER

Utstillingene i 2009

Museet har vært involvert i åtte større og mindre nye utstillingsprosjekter i løpet av året. Her presenteres de i kronologisk rekkefølge.

Usynlig verden

Den nye, faste utstillingen handler om bruk av visualiserings-teknikker og om avbildning og fortolkning av kroppens minste bestanddeler. I moderne vitenskap er visualisering viktig for oppdagelse, forståelse og formidling av resultater. Forestillingene om kroppens mikroskopiske bestanddeler har endret seg mye de siste 200 årene. *Usynlig verden* gir innblikk i den vitenskapelige visualiseringens historie fra det første mikroskopet til partikkelakseleratorer bygget for å "se" verdens enda uoppdagede partikler. Bilder og filmer fra mikroverden presenteres i sammenheng med filmer fra forskning på feltet og åpner for refleksjon over hva det vil si å se det usynlige, ved hjelp av avansert teknologi. Med byggingen av *Usynlig verden*, ble et nytt utstillingslokale på museet tatt i bruk. Den nye delen av Vitensenteret, *Kroppen*, henger både tematisk og fysisk sammen med *Usynlig verden*.

Kroppen

Med interaktive installasjoner og anatomiske modeller ønsket Vitensenteret å skape entusiasme og fascinasjon for kroppen og øke kunnskapen om dens funksjoner. Det er mulig å prøve ut hvordan kroppens indre organer, skelettet, sansene og hjernen virker. Man kan ro i takt med et skelett, se sin egen puls, og finne ut hvordan man på en enkel måte kan lure temperatursansen. Utstillingen ble finansiert av Vitensenterutvalget og Den kulturelle skolesekken. Den ble åpnet av AP-politiker Jan Bøhler og tidligere olympisk mester i roing, Frank Hansen, 30. januar.

Gjennom linsen

Utstillingen *Gjennom linsen*, Arne Knudsens samling på Norsk Teknisk Museum, åpnet 2. april. Den ble utviklet med utgangspunkt i DEXTRA-samlingen, og ga et innblikk i den omfattende fotosamlingen museet forvalter for Sparebankstiftelsen DNB NOR.

Et utvalg fotografier og kameraer og annet fototeknisk utstyr ble stilt ut, blant annet Kodak- og Leica-kameraer, samt Norges første automatiske fotoprinter.

Hoveddelen av utstillingen var fotografier fra Knudsens Fotosenter. I tillegg ble det vist bilder tatt av Fritz Solvang, Paul Røstad, Sohlberg Foto, Teigens Fotoatelier og A.B. Wilse, samt

fotografier av Erland Rygh og Sivert Vistaunet fra Oslo Kameraklubb. Utstillingen var åpen frem til 5. oktober.

Klar for eldrebølgen? Alderdom i 2020

Teknologirådet og Nasjonalt medisinsk museum satte alderdom i 2020 på dagsorden med utstillingen *Klar for eldrebølgen?* Utstillingen reflekterte over hvilke krav, ønsker og behov fremtidens eldre vil ha og hvilke utfordringer samfunnet vil stå overfor i fremtiden.

Utstillingen tok utgangspunkt i en undersøkelse om fremtidens alderdom, i regi av Teknologirådet. Med utstillingen fulgte et debattheft om temaet.

Utstillingen stod på Norsk Teknisk Museum i perioden 11. juni-30. august. En del av den ble vist på Skadeforebyggende forums årskonferanse, 17.-18. november, og på Sykehjemsetaten i Oslo kommune, fra 28. november og ut januar 2010.

Musikkmaskiner

Musikkmaskiner tematiserer forholdet mellom musikk og teknologi de siste to hundre årene. Den faste utstillingen var museets største satsing i 2009.

Det første man møter i utstillingen er Norges eldste lydopptak, fra 1879, lagret på et stykke tinnfolie. Rundt 60 spesielle gjenstander – fra gamle fonografer og musikkautomater til moderne synthesizere og samplere – forteller ulike historier. De fleste gjenstandene tilhører museets egen samling. I tillegg har museet lånt flere klenodier fra andre museer og privatpersoner i inn- og utland.

Utstillingen rommer også en interaktiv del. Rundt spille-dåsebordet og i lydstudioene kan de besøkende skape sin egen musikk gjennom aktiviteter som passer både barn og voksne. Konsertscenen bidrar til å gjøre *Musikkmaskiner* til en levende utstilling. I denne delen kan publikum lage musikk for spille-dåser, spille på el-trommer og thereminer. I tillegg kan skole-elever og besøkende i helgene produsere elektronisk musikk i en soundlab.

Unn Hovdhaugen forteller om utstillingen *Uhørte stemmer og glemte steder*.

UTSTILLINGENE I 2009

TEKNISK MUSEUM

Musikkmaskiner ble åpnet 24. juni av Lars Lillo-Stenberg og Captain Credible. En serie radioinnslag i NRK Norgesglasset i løpet av sommeren presenterte flere av de unike gjenstandene. Under høsten ble det holdt flere konserter og foredrag i utstillingen. Det ble også satt opp en midlertidig spesialutstilling om The Beatles og studioteknologien.

Uhørte stemmer og glemte steder: Fortellinger fra utviklingshemmedes historie

Gjennom filmer, lyd- og bildefortellinger, fotografier og korte tekster, forteller en rekke mennesker historier fra samtid og tidligere tiders institusjonsliv. Utstillingen er strukturert rundt 11 moduler. Seks av dem tar utgangspunkt i institusjoner, og fem i personlige fortellinger. I institusjonsmodulene møter man mennesker og historier, tekster og bilder fra Emma Hjorths Hjem, Bakkebø, Trastad, Klæbu Pleiehjem/Hallsetheimen, Helgeseter og vekstbedriften Nordnes. I de øvrige modulene presenteres Rune, som flyttet hjemmefra som 53-åring, Harald, som har bodd på åtte ulike institusjonsavdelinger og som nå bor sammen med sin kone i tilrettelagt bolig, Ingvill, som er mor til sterkt pleietrengende Martine på 15 og Ingjerd, som vokste opp på sentralinstitusjonen Toftes Gave, der faren var forpakter. De er alle hovedpersoner i digitale fortellinger, laget spesielt for utstillingen. I tillegg inneholder utstillingen ulike fotoserier, fem lyd- og bildefortellinger, laget av ungdom med utviklingshemming og utdrag fra en rekke dokumentarfilmer. Nettstedet www.institusjon.no er en del av utstillingen. Temanummeret SOR-rapport 5/09 fungerer som en katalog til utstillingen.

Vandreutstillingen ble utviklet i samarbeid med Medisin-historisk museumsnettverk, Trastad Samlinger/Sør-Troms Museum, Trøndelag Folkemuseum, Bergen Bymuseum/Lepramuseet, Emma Hjorth Museum/Bærum kommune og Nasjonalt medisinsk museum. Unn Hovdhaugen har vært prosjektleder for vandreutstillingen og Nasjonalt medisinsk museum/Norsk Teknisk Museum var ansvarlige for produksjonen.

Vandreutstillingen åpnet 10. september 2009, på Emma Hjorth Museums- og Dokumentasjonssenter, med bl.a. Barne- og familieminister Anniken Huitfeldt til stede. 21. oktober åpnet den på Norsk Teknisk Museum, der den stod ut februar 2010. Utstillingen skal vises minst fire steder i løpet av 2011.

Hot Spot: ID-tyveri

I utstillingen, som ble utviklet av og vist på museet i 2008, kunne man oppleve hvordan identitetstyver stjeler personopplysninger og misbruker dem. Utstillingen viste også hvordan man kan hindre ID-tyveri. Med delfinansiering av Datatilsynet, ble utstillingen i 2009 satt opp ved vitensentrene i Trondheim (februar-april), Tromsø (april-juni) og Bergen (august-september).

Krimlab

Utstillingen *KrimLab* ble vist på museet fra 7. september til desember, som et samarbeidsprosjekt mellom Vitensenteret, Utdanningsetaten i Oslo kommune og Den kulturelle skolesekken. Utstillingen, som også ble vist i 2008, er laget av det svenske vitensenteret NAVET i Borås. Formålet med utstillingen var å vise hvordan det er mulig å løse en spennende kriminalgåte ved hjelp av en forskningsbasert arbeidsmåte. Elevene lærte å analysere og trekke slutninger ved hjelp av blant annet mikroskop og fingeravtryksutstyr. Undervisningsoppleggene støttet opp under flere av læringsmålene innenfor hovedområdene *Forskerspiren* og *Fenomener og stoffer* i læreplanen for naturfag.

Klima X

Utstillingen, som åpnet 11. desember 2007, fikk den prestisjetunge amerikanske Leading Edge-prisen for beste publikumsopplevelse i verden i 2009. Den ble også kåret til årets beste utstillingsidé i Norden. Det ble arrangert en rekke aktiviteter med utgangspunkt i utstillingen. *Klima X* ble demontert ved årsskiftet 2009/2010.

Tuberkulosens ansikter

Utstillingen *Tuberkulosens ansikter* inneholder en 12 minutter lang dokumentarfilm fra et sanatorium i Arkhangelsk, tegninger laget av tuberkulosesyke barn på sanatorium i Russland og fotografier av, og korte intervjuer med, tuberkulosesyke i forskjellige land.

Tuberkulosens ansikter er laget av Landsforeningen for hjerte og lungesyke. Utstillingen ble vist på museet fra 3. november 2009 til og med februar 2010.

Oljens Forbannelse

I samarbeid med Amnesty International, viste museet en fotoutstilling om oljeutvinnings påvirkning på miljø og menneskerettigheter i Nigeria.

Bergensbanen feiret hundre år. Foto: Anders B. Wilse/Dextra-samlingen.

Anita Nilsen og Tone Rasch sorterte nitratfilm.

Nigerianske myndigheter og multinasjonale oljeselskaper har utvunnet de massive oljeressursene i Nigerdeltaet, sør i Nigeria, i nesten 50 år. Siden 60-tallet har "det svarte gullet" generert omlag 600 milliarder dollar. På tross av disse enorme ressursene, lever majoriteten av de 31 millioner innbyggerne i fattigdom.

Bildene ble tatt i februar 2008, av den prisbelønnede fotografen Kadir van Lohuizen, på oppdrag fra Amnesty International. Fotografiene viser at forurensing og miljøødeleggelser, ødelagt jordsmonn, vann og luft, er resultatet av oljeindustriens virksomhet. Utstillingen ble vist på museet i perioden 25. november til 16. desember.

Samlingene

Museet arbeider for å gjøre gjenstander, foto og arkiv mer tilgjengelige. En viktig del av dette arbeidet er å registrere og magasinere dem. Dette arbeidet gjør museet og andre aktører i stand til å realisere interessante utstillinger og drive forskning og formidling knyttet til samlingene.

Norsk Teknisk Museum hadde totalt 39 582 registrerte gjenstander i Primusbasen ved utgangen av året. I løpet av 2009 ble 214 gjenstander registrert. Det ble samlet inn 307 nye gjenstander. 185 gjenstander er fotografert i 2009. Bildene er bearbejdet, lagret og koblet til Primusbasen.

Biblioteket har 112 563 registrerte bøker og tidsskrifter. Det ble registrert 1244 nye bøker og tidsskrifter i BIBSYS i 2009. 310 av disse er ikke tidligere registrert i BIBSYS. En stor andel av titlene stammer fra Arne Knudsens boksamling.

Utlån og innlån

Biblioteket lånte inn dobbelt så mange bøker fra andre bibliotek i 2009 sammenlignet med 2008. Utlån til andre bibliotek var på samme nivå som før. Utlånet ble mer enn doblet internt.

I forbindelse med utstillingen *Edvard Munch, Det syke barn. Historien om et mesterverk*, som åpnet ved Nasjonalmuseet 16. januar 2009, lånte museet ut seks gjenstander. Flere utlån ble returnert i 2009. Dette gjaldt utlån til følgende institusjoner: Musée Art et Métiers i Paris, Nasjonalmuseet, Asker Museum og Bærum sykehus.

Fotoarkivet

Norsk Teknisk Museum har anslagsvis 300 000 fotografier. Rundt 116 000 av disse er kun registrert i manuelle systemer. Målsettingen er å registrere alle foto digitalt i Primus-databasen. I samlingen er det til nå registrert 51 301 digitaliserte fotografier. Det er registrert 142 fotografier i løpet av året. Dette er i hovedsak bilder museet har tatt inn tidligere.

En stor del av fotoarkivets virksomhet er distribusjon til forskere, forlag, presse og utstillingsprosjekter. Det er distribuert 153 bilder i 2009 til en verdi av kr 61 060,-. I tillegg leverer fotoarkivet bilder til interne og eksterne prosjekter der museets medarbeidere deltar.

Museets fotograf har gjennom året dokumentert utstillinger, gjenstander, bygget og hendelser i museet, i tillegg til skanning og bearbejding av bilder for fotoarkivets eksterne kunder.

Dextra-samlingen

På vårparten i 2008, ble fotograf Arne Knudsens fotosamling kjøpt av Sparebankstiftelsen DnB NOR. Samlingen er omfattende og kan dateres fra 1880 frem til i dag. Det inngår flere tusen eksemplarer av fototeknisk utstyr, blant annet serier med Leica-kameraer og mer enn 300 dokumentarfilmer. For at flest mulig skal få glede og nytte av samlingen, har Sparebankstiftelsen deponert den hos Norsk Teknisk Museum for minimum 50 år. Samlingen har fått navnet Dextra-Photo.

Norsk Teknisk Museum ferdigstilte i 2009 prosessen med å bygge nye magasiner for lagring av fotosamlingen. Arbeidet har i 2009 bestått i å kartlegge, å pakke om og å flytte inn i de nye magasinene.

Konservering

Museets gjenstandskonservatorer var i 2009 involvert i alle utstillingsprosjektene. Det største prosjektet var *Musikkmaskiner*. En av prosjektets gjenstander, NTM 7745 *Chordaulodion*, ble i den forbindelse satt i spillbar stand. I 2009 har museet intensivert fokuset på gjenstander, i museets utstillinger gjennom tettere oppfølging og rutinemessig gjennomgang av utstillingsarealet.

Det har også vært omfattende arbeid med *Dextra-samlingen*, samt konservering og klargjøring av fotoutstyr i forbindelse med utstillingen av *Gjennom linsen*.

Samarbeid med Visit Oslo og NSB om *Skoletur på skinner*.

Fra åpningen av utstillingen *Gjennom linsen*.

Hele *Halvorsens mekaniske verksted* ble demontert og flyttet til museet for montering i løpet av 2010. Gjenstandskonserveratorene startet arbeidet med konservering av gjenstander til planlagte utstillinger i 2010. Dette omfatter vitenskapelige instrumenter fra museets egen samling og kjøkkengjenstander til nyåpning av utstillingen *Kjøkkenmiljøer*.

Norges første lydopptak

Det ble gjennomført to eksterne prosjekter, konservering av åtte støpejernslamper for Sjømannsskolen, samt rengjøring og opphenging av medaljer for legeföreningen. Begge oppdragene ga museet inntekter.

I 2009 startet samarbeidet med Universitetet i Oslo (UiO) om en eventuell utstilling av vitenskapelige instrumenter i Observatoriet, i forbindelse med UiO sitt jubileum i 2011.

Utviklingen av konserveringsverkstedet fortsatte i 2009. I tillegg til kontinuerlig samlings- og dokumentasjonsarbeid, ble det ryddet både innendørs og utendørs på museets fjernmagasin. I løpet av 2009 har rutiner rundt inntak, registrering av gjenstander og samlingsforvaltning blitt revidert og videreutviklet.

Totalt ble ca. 70 av museets gjenstander konserverert i 2009.

Skoletilbud

Norsk Teknisk Museum bringer historien og teknologien inn i undervisningen med skoletilbud utviklet med utgangspunkt i Kunnskapsløftet og museets utstillinger. Mer enn 20 utstillinger, eget vitensenter og dyktige veiledere gjør museumsbesøket til en opplevelse med lekende og aktiv læring.

Skolene kunne i 2009 velge mellom 30 ulike undervisningstilbud med temaer som energi, industrialisering, klima og miljø, transport, teknologi, musikk, astronomi, samt medisin, kropp og helse.

Åtte av disse tilbudene var nye av året: *Kjemiekksperimenter med Dragen Berta*, ble tilbudt til 1. og 2. trinn. *Mot nye høyder* (tårnbygging i spagetti), *Kropp er topp* og *Kort og godt* med papirlaging og origami, var nytt for 3. og 4. trinn. *Fest setebeltet*, samt *Stjerner i sikte*; et nytt opplegg innen astronomi i samarbeid med Astronomiåret 2009, var nye for 5.-7. trinn. I forbindelse med nye utstillinger, ble *Thank you for the music*, for 8.-10. trinn og *Usynlig verden* for videregående skole, utviklet. Innslaget av aktiviteter i undervisningen har økt de siste årene, også i 2009.

Museet tilbød i 2009 fire pedagogiske opplegg gjennom Den kulturelle skolesekken (DKS): *Jeg fant, jeg fant!* for 6. trinn, og *Teknologi og design*, *Klima X* og *Thank you for the music* for ungdomstrinnet. Utdanningsetaten finansierte også *Krimlab*, slik at 107 klasser fikk oppleve dette gratistilbudet. Til sammen fikk 6 500 elever et tilbud gjennom DKS.

Skolebrosjyren sendes til skolene på Østlandet og ligger i sin helhet på museets nettsider.

I 2009 ble det satt større fokus på faglig relevans, pedagogisk kompetanseheving og intern oppfølging. To av museets ansatte gjennomførte studiet *Museumsformidling* ved Høgskolen i Oslo.

Klima X

Undervisningsopplegget knyttet til *Klima X* var det mest populære tilbudet i 2009, med 278 grupper. Tilbudet ble revidert i august, med et sterkere fokus på klimatoppmøtet i København. I løpet av de to årene utstillingen var åpen, har om lag 780 grupper valgt et tilbud med utgangspunkt i *Klima X*.

Evaluering

Høsten 2009 evaluerte museet skoletilbudet ved hjelp av en spørreundersøkelse. Den ble sendt lærerne i etterkant av besøket, og resultatet viste at 98 % av lærerne ville anbefale museet til andre.

Samarbeid

Museet samarbeidet med Engebråten ungdomsskole og Ungt Entreprenørskap om *Gründercamp*, et skoleprosjekt om forbruk og energi.

Museet arrangerte et opplegg om vannkraft og vannmøllebygging med elever på Fjuk skole i samarbeid med Den kulturelle skolesekken (DKS) i Akershus. I samarbeid med NCC Byggeskole arrangerte museet byggeaktiviteter for elever på Gran skole.

Høsten 2009 hadde museet et samarbeid med Ultimafestivalen om et pedagogisk musikktilbud for elever på 6. trinn. Museet har samarbeidet med *Klimaløftet* (Regjeringens satsing på klimainformasjon) om *Bygg fremtiden*, en miljøkonkurranse for elever i hele landet. I samarbeid med Natur og ungdom og Engebråten ungdomsskole, ble det arrangert fakkeltog i byen, samt et kvelds- og nattarrangement på museet. Om lag 30 ungdommer deltok.

Museet legger ut fotoarkivet på nettsiden Digitaltmuseum.no. Disse bildene er tatt av Severin Worm-Petersen som fotograferte gatemiljøer i det gamle Kristiania.

Museet har samarbeidet med Gulldalen barnehage og Høgskolen i Oslo om et pedagogisk program for de eldste barna. Målet var å lære mer om hvordan barnehager og museer og vitensentre kan samarbeide for at barna kan få mest mulig faglig utbytte av et museumsbesøk.

Tilrettelagt kulturtilbud for personer med demens

I 2009 startet Norsk Teknisk Museum, Oslo Museum, avdeling Bymuseet og Norsk Telemuseum et samarbeid med GERIA (Oslo kommunes ressurscenter for demens/alderspsykiatri) om tilrettelagte tilbud med omvisning for demensrammede. Målet er å gi muligheter til å oppleve gode øyeblikk, erindringsstunder og samtaler omkring minner fra tidligere i livet.

Tilsvarende formidlingstilbud for personer med demens er etablert på Museum of Modern Art i New York og Nasjonalgalleriet Ateneum i Helsingfors. I 2009 dro to av museets veiledere på studietur til Museum of Modern Art for å lære mer om hvordan man best mulig legger til rette for slike grupper.

Behovet for tilrettelagt kulturtilbud er stort. Flere alders- og sykehjem har prøvd ut tilbudet i en gratis prøveperiode, og de har gitt svært gode tilbakemeldinger.

Nasjonale museumsnettverk

Museet har ansvar for koordinering og utvikling av Nettverk for teknologi- og industrihistorie og Medisinhistorisk museumsnettverk. I tillegg deltar museet i Nettverk av vitensentre, Magasinnettverket, Nettverk for musikk og musikkinstrumenter og Nettverk for arbeiderkultur.

Hovedfokuset i nettverket for teknologi- og industrihistorie er avindustrialisering i Norge 1950-1990. I 2006 utviklet museet, i samarbeid med konsulentfirmaet Bouvet, internett-portalen *industrimuseum.no*. I mars 2005 ble prosjektet tildelt kr 300 000 i støtte fra ABM-utvikling. Portalen var ferdig utviklet tidlig i 2007. Lansering og igangsetting av det mer systematiske og brede arbeidet med innholdsproduksjon, har dessverre stadig blitt utsatt i påvente av at tjenesteleverandørene og nettverten kulturnett.no skulle sette opp ny server for portalen. Prosessen tok lang tid, til tross for stadig påtrykk. Portalen ble lansert i 2009, i tilknytning til Kulturminneåret 2009.

Nettverk for teknologi- og industrihistorie og Nettverk for Arbeiderkultur holdt felles nettverksmøte 6.-8. mai 2009,

i Oslo. Konferansen *Nye veier i bevaring av industriarven*, inngikk som en del av nettverksmøtet. Norsk Industriarbeidermuseum arrangerte felles møte for de to nettverkene på Rjukan 12.-14. oktober 2009.

Medisinhistorisk museumsnettverk har avholdt to møter i 2009. Seminaret 16.-17. april ble arrangert i samarbeid med Stiftelsen Nasjonalt medisinsk museum, og samlet ca. 50 deltagere på den "Gamle Kvinneklinikken" (idag Domus et Medicus). Den første dagen ble *Bruk av muntlige kilder* tematisert. Den andre dagen ble *status for medisinske museer og samlinger i dag og i fremtiden* diskutert. Trine Skei Grande (Familie- og kulturkomiteen på Stortinget) og Aina Schiøtz (professor i medisinsk historie) deltok.

I forbindelse med The XXII Nordic Medical History Congress i Bergen 3.-5. juni, holdt nettverket en Pre Congress Workshop 3. juni, der også representanter fra andre nordiske medisinhistoriske museer og miljøer deltok.

Sammen med flere andre deltagere i nettverket, har museet deltatt i dokumentasjons- og formidlingsprosjektet om utviklingshemmedes historie, *Uhørte stemmer og glemte steder*. Deltakelsen har, utover produksjonsansvar for vandrestillingen med samme navn, bestått i oppfølging av prosjektets nettside *www.institusjon.no* og hvor redaktøransvar for et eget temanummer av tidsskriftet SOR-rapport hvor prosjektet var tema. (SOR-rapport nr. 5/09 – 68 sider).

Forskning

Forskning og kunnskapsutvikling er et nødvendig faglig grunnlag for innsamling, dokumentasjon og formidling og derfor en viktig del av Norsk Teknisk Museums virksomhet. Museets forskning og kunnskapsutvikling skal sikres gjennom økt forskningssamarbeid, gjennom arbeid i museumsnettverkene og i forskningsmiljøer i kunnskapssektoren.

Norsk Teknisk Museum driver forskning innen sine fagområder teknologi-, vitenskapshistorie, samt medisinsk historie. Forskningen er hovedsakelig basert på eller tar utgangspunkt i museets samlinger. Det er museets mål at forskning, kunnskapsutvikling og vitenskapelig arbeid, gjenspeiler seg i vitenskapelige artikler og publikasjoner nasjonalt og internasjonalt. En detaljert oversikt over forskningen som foregår, fremgår av listen over museets publikasjoner.

Svaneapoteket

Møllergata forhenstående folkeskole

Museet deltar i et internasjonalt nettverk av teknologi- og vitenskapsmuseer kalt "Artefacts". Nettverket arrangerer et årlig fagseminar, som ble holdt ved Norsk Teknisk museum i 2007, og utgir en egen bokserie. I 2009 har museets konservator Frode Weium sammen med sjefskonservator Tim Boon ved Science Museum i London arbeidet som redaktør for den neste utgaven i serien. Boken har arbeidstitelen "Material Culture and Electronic Sound" og er planlagt å komme ut rundt årsskiftet 2010/2011.

Medisinsk museum arbeider med forskningsprosjektet *Evolusjon eller revolusjon? Om apotekvesenets utvikling i Norge 1955-2005*. Prosjektet startet i 2007 og vil ferdigstilles i 2010. Arbeidet med dette ble i 2009 utført av Olav Hamran.

Nasjonalt medisinsk museum og ABM-utvikling har i 2009 samarbeidet om et forprosjekt, der det kartlegges hvilke psykiatriske samlinger, arkiv og museer som finnes og hvilken situasjon de er i. På grunnlag av dette, vil det utarbeides en nasjonal oversikt som bl.a. kan gi grunnlag for vurdering av forslag til tiltak for å dokumentere og formidle psykiatriske historier på en god og profesjonell måte. Prosjektet er forankret i Medisinhistorisk museumsnettverk og fortsetter i 2010.

Publiserte arbeider:

Frode Weium (red.):

- "Musikkmaskiner / Music Machines (utstillingskatalog)". Tekster: Ketil Gjølme Andersen, Dag Andreassen, Henning Sandsdalen, Frode Weium, Marie Ørstedholm. Foto: Finn Larsen, Håkon Bergseth. Norsk Teknisk Museum 2009.

Tone Rasch:

- "Form, funksjon & fashionstas – gummistøvler i all slags vær", i *Personae*, tidsskrift for klær, kropp og kultur, Vidarforlaget 2009, nr. 1, s. 66-75.
- "Syndere i sommersol", i *Personae*, tidsskrift for klær, kropp og kultur, Vidarforlaget 2009, nr. 2, s. 86-93.

Olav Hamran

- "Sanatoriebarne", artikkel i *Omsorg, Nordisk tidsskrift for palliativ medisin* nr. 2 / 2009. (Sammen med Ellen Lange).
- "Uhørte stemmer og glemte steder – Fortellinger fra utviklingshemmedes historie", i *SOR-rapport* nr. 5, 2009. (Sammen med Ellen Lange).
- "Veien fremover for stiftelse og museum", i Erlend Hem, Jacob B. Natvig og Elisabeth T. Swärd (red.), *Historier om Helse*, Oslo 2009. (Sammen med Erlend Hem, Jacob B. Natvig og Elisabeth T. Swärd).
- "Tror de denne pjokken savner sin mor?" www.digitaltfortalt.no, 28. mai 2009.

Ingrid Louise Flatval

- "Musikkmaskiner – på sporet av tapt lyd. Norske Konserver 2/2009 s.11-15.

Ellen Lange

- "Sanatoriebarne", artikkel i *Omsorg, Nordisk tidsskrift for palliativ medisin* nr. 2 / 2009. (Sammen med Olav Hamran).
- "Uhørte stemmer og glemte steder – Fortellinger fra utviklingshemmedes historie", i *SOR-rapport* nr. 5, 2009. (Sammen med Olav Hamran).
- "Barn på sanatorium" i *Tidsskrift for den norske legeförening* nr.10/2009.

Dag K. Andreassen

- *The wartime need for fish and its consequences for the Norwegian fishing industry* / Dag K. Andreassen i *War and society in Scandinavia 1914-1950* / Henrik Lundtofte, Mona Jensen and Flemming Just (eds.).

Marie Skoie

- "Lokaltid og verdensstandard", *Ukens kulturminne*, Uke 1 2009, www.kulturminneaaret2009.no.
- "Tid – lokaltid og verdensstandard", www.digitaltfortalt.no, 26. mai 2009.

Konferanseinnlegg og foredrag:

Lene Fretheim:

- "Caravellen fyller 50 år; hva gjør vi med det?" Innlegg på Museumspedagogisk fagdag, Naturhistorisk museum, 30. mars 2009.

Dag Andreassen:

- *Vi gir oss aldri! Kampen mot nedleggelsen av Christiania Spigerverk*. Foredrag på Akerselva-mønstringen Kraft og Kobling, i "Månefisken"/Hjula Veveri 17. oktober
- .Museet i nytt klima. Presentasjon av Klima X på Idetorget under Det Nordiske museumsrådet 2009, København 2. april 2009.

Håvard Heggelund:

- "Hvordan lykkes med teknologiformidling?" Innlegg på konferansen Tenke Tank i regi av Renatesenteret. Norsk Teknisk Museum, 01. oktober 2009.

Frode Weium:

- "Technology and Authenticity: The Reception of the Hammond Organ", presentasjon på Artefacts XIV, Science Museum London, 22. september 2009.

Dag Andreassen/Tone Rasch/Frode Weium:

- "Bergensbanen 100 år", foredrag Norsk Teknisk Museum, 25. november 2009

Tone Rasch:

- "Tekstil og mote: Eksempler på arkivstudier". Forelesning for Master-studenter i Designhistorie, ved Universitetet i Oslo, Institutt for filosofi, idé- og kunsthistorie og klassiske språk, 18. mars.
- "Plast og design". Forelesning og omvisning i Plastutstillingen, Norsk Teknisk Museum, for studenter fra Høyskolen i Akershus, produktdesign, 28. oktober.
- "Pictures without Text – Fashion photography from Sohlberg Foto in Oslo in the

En av de siste avstemningene i utstillingen *Klima X*.

Fra filmrommet i *Klima X*.

1960's", paper på konferansen Images in Time, Flashing forward, backward, in front and behind photography in fashion, advertising and the press, University of Iceland, Reykjavik, 26.-27. november.

Anne Marit Karlsen:

- Planer for en vitenskapshistorisk utstilling ved Norsk Teknisk Museum. Innlegg på den andre nasjonale konferansen i vitenskapshistorie, Tromsø-Lofoten, 10.-12. november.
- "Dream Factories": presentasjon av utstillingen på ABM-seminar om europeiske støtteordninger for museer, Oslo, 11. desember.

Ketil Gjølme Andersen:

- "Frykt og fristelser – Norsk Hydros strategier under andre verdenskrig", foredrag på Vækerø, 7. oktober.
- "Mellom profitt og produktivitet: Den ingeniør-økonomiske diskursen i Norge 1920-1980". Foredrag under Norske Historiedager i Bergen 2009.

Olav Hamran

- "Medisinhistorie på museum", innlegg på Seminar for medisinhistorisk museumsnettverk, Gamle Kvinnekliviken (RH), Oslo 16-17. april.
- "The Sanatorium children", Foredrag på The XXII Nordic Medical History Congress, Bergen 3. juni.
- "Sanatoriebarne". Foredrag på det medisinhistoriske seminaret "En annan vård" i regi av Centrum för genusvetenskap, Uppsala universitet, 1. oktober.
- "Avhold og måtehold – historiske linjer og brudd i norsk alkoholkultur". Foredrag på Forbundet mot rusgifts fagdag, Oslo 13. november.
- "Correct use of medicine". Innlegg på konferansen Medical Knowledge and Medical Practice in the 20th Century, arrangert av Nordic Network of Medical History, 4-6. november i Oslo.
- Unn Hovdhaugen
- "Prosjektet Uhørte stemmer og glemte steder". Innlegg på konferansen "Åndssvak!" arrangert av SOR (Samordningsrådet for psykisk utviklingshemmede), 31. mars 2009, Diakonhjemmet Høgskole, Oslo. (Sammen med Ellen Lange.)
- "Vandretstillingen – Uhørte stemmer og glemte steder", innlegg på Brudd-samling, ABMU-seminar, Trondheim, 7-9. desember 2009.

Ellen Lange

- "Erfaringer med Vonde minner/Sanatoriebarne". Foredrag samt filmvisning, Verdens Tuberkulosedag, Kongress 24. mars 2009 på Røde Kors' konferansesenter, Oslo.
- "Prosjektet Uhørte stemmer og glemte steder". Innlegg på konferansen "Åndssvak!" arrangert av SOR (Samordningsrådet for psykisk utviklingshemmede), 31. mars 2009, Diakonhjemmet Høgskole, Oslo. (Sammen med Unn Hovdhaugen.)
- "Sanatoriebarne 50 år etter". Innlegg på Seminar for medisinhistorisk museumsnettverk, Gamle Kvinnekliviken (RH) i Oslo, 16.-17. april.
- "Invisible world". Foredrag på The XXII Nordic Medical Congress i Bergen, 6. juni.

Marie Skoie

- "Unheard Voices and Forgotten Places: Collecting Narratives from the History of the Mentally Retarded". Foredrag på The XXII Nordic Medical Congress i Bergen, 6. juni.
- "Da tiden ble normal". Foredrag på Norsk Teknisk Museum, 25. mars.

- "Eldrebølgen på museum". Innlegg på Skadeforebyggende forums årskonferanse, Voksenåsen 17. november.
- "Samlingsforvaltning i Medisinhistorisk museumsnettverk", innlegg på ABM-utviklings møte "Nettverkens rolle i samhandling og arbeidsdeling ved innsamling i kulturhistoriske museer", Norsk Folkemuseum 30. november.

Henrik Treimo

- "Usynlig verden". Foredrag på Norsk Teknisk Museum, 1. februar.
- "Hjerne 2011". Foredrag på The XXII Nordic Medical Congress, Bergen 6. juni.

Kathrine Daniloff

- "Current exhibitions and number of visitors. Case Klima X." Foredrag på ICOM MPR Annual Conference 2009, Moskva 21. - 26. august.
- "Omdømmebygging på Teknisk museum". Innlegg og deltakelse i paneldebatt i forbindelse med lansering av boken "Åpen eller innadvendt. Omdømmebygging for organisasjoner". Gyldendal forlag 16. januar.

Arrangementer

For å nå nye målgrupper og utvide museets tilbud, har museet i 2009 videreført satsingen på et variert program. Se den komplette oversikten over arrangementene foran i rapporten. Aktivitetene i helgene er utvidet, og det ble trykket egne program for vår-, sommer og høstsesongen. Foredrag for voksne på hverdager, konserter i musikkutstillingen og temasøndager knyttet til jubileer og utstillingsåpninger er blant arrangementene. Utstillingene *Klima X* og *Musikkmaskiner*, har særlig ført til utvikling av programvirksomheten. Musikkutstillingen ga museet en ny arena for små og store konserter både på søndager og på kveldstid.

En av nyskapingene i 2009 var voksenarrangementet *SENKVELD*, som ble arrangert første gang 20. oktober. Konsert med en kjent artist, pub-quiz, pub i utstillingene og invitasjon til fri utfoldelse i et barnefritt museum, trakk så mange som 400 besøkende til Kjelsås på en tirsdag kveld. Arrangementet fikk svært gode tilbakemeldinger, og gjennom *SENKVELD* traff museet særlig studenter, et segment som tradisjonelt ikke besøker museet så ofte.

For å bidra til å levendegjøre teknologi, naturvitenskap, industri og medisin for flere målgrupper, tilbyr museet også aktiviteter i alle helger og skoleferier.

I 2009 kunne besøkende blant annet oppleve kjemishow, planetariet, musikkverksted og såpebobleshow. De fotointeresserte besøkende fikk lære å fotografere med en pappeske (Camera Obscura). Året ble avsluttet med snøkrystaller og bretting av gaveesker i papir.

Lydverket gjorde opptak med gruppa *When I was a king* i Musikkmaskiner.

Museet satte opp fotoutstillingen *Oljens forbannelse* i samarbeid med Amnesty International.

Under LEGO-festivalen i perioden 3. til 18. oktober var museet åsted for tusener av barn og voksne som bygget energieffektive drømmehus i LEGO. I 2009 var de tre norske byene Stavanger, Bergen og Oslo med. Grunnet enormt publikumstrykk, ble festivalen utvidet med en helg. Over 17 000 kom til museet i løpet av festivalperioden, inkludert en søndag med 3 400 besøkende. Dette var ny dagsrekord for museet. Festivalen var også en populær aktivitet under *SENKVELD*.

Familiesøndagene (24. mai og 22. november), i samarbeid med Venneforeningen, NITO og TEKNA, var godt besøkte. De besøkende kunne blant annet se demonstrasjoner av modellfly og modellhelikoptre av Norsk Luftsportsforbund. På terrassen utenfor kommunikasjonshallen, kunne man kjøre Norges minste jernbane for persontrafikk. Lirekasse-Knut underholdt med musikalske innslag.

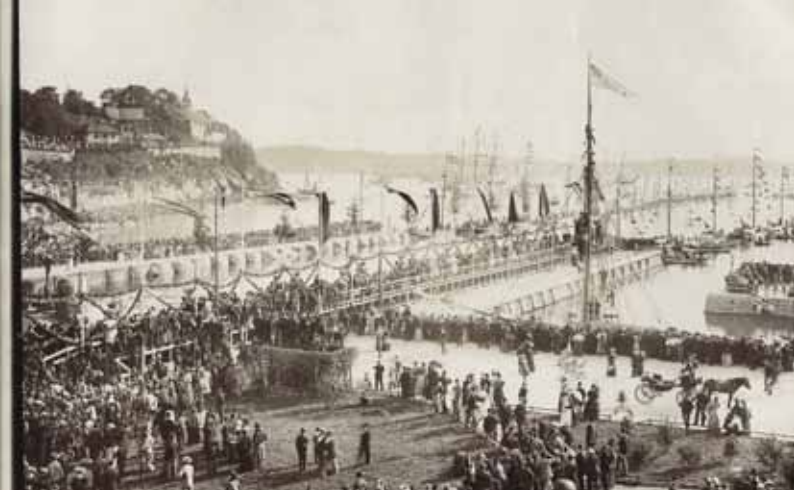
Arrangementer utenfor museet/Regional virksomhet

Som regionalt Vitensenter for Oslofjord-regionen, har Vitensenteret deltatt i eksterne festivaler som MELA-festivalen og Forskningstorget. I tillegg var Vitensenteret hovedansvarlig for planleggingen og gjennomføringen av vitenskapsgata *Rock Realfag*, en storsatsing under rockefestivalen Granittrock i Groruddalen.

Rock Realfag var et samarbeid mellom Foreningen Granittrock og Vitensenteret/Norsk Teknisk Museum. Vitensenteret deltok med en rekke installasjoner: gyroboll, musikkmaskiner, krimlab, ulike spill og aktiviteten *Bygg en miljøoppfinnelse*. I tillegg hjalp Forskerfabrikken, Nysgjerrigper, Proscenia, Norges Forskningsråd, Astronomiåret 2009, Høgskolen i Akershus, "Krealistene" (spilte på granitt og oljetønner), Universitetet i Oslo, (Institutt for informatikk, Fysisk institutt og kjemisk institutt) og Forsvarets Forskningsinstitutt med å fylle teltene med innhold. Tiltaket ble finansiert med midler fra Proreal (Norges Forskningsråd).

Fredag 4. og lørdag 5. september kunne nærmere 25 000 festivaldeltakere oppleve ulike vitensshow, prøve å være vekt-løse eller løse en kringgåte. Man kunne også dissekere dødfødte griser, lage fortryllende såpebobler eller kjøre roboter, samtidig med at man kunne høre band som Kaizers Orchestra, Satyricon, Paperboys og Timbuktu. *Rock Realfag*-området var plassert slik at alle festivaldeltakerne gikk i gjennom realfagsgata som bestod av 10 ulike telt med aktiviteter. I enden var det en stor scene med storskjerm. Lørdagen var det ulike vitensshow fra scenen. Publikum kunne blant annet oppleve Andreas Wahl, kjent fra "Reale Triks" på dagbladet.no, og astronomen Pål Brekke med sitt "Rock og astronomi".

I løpet av 2009 er det regionale nettverket videreutviklet i forhold til Universitetet i Oslo, blant annet med Det internasjonale astronomiåret, fagsamarbeid om presentasjon av Nano- og robotteknologi og NAROM/Norsk Romsenter (Lærerkurs). Det er innledet et samarbeid med Det Norske Vitenskaps-Akademi. I tillegg er det startet samarbeid med UiO/HiO om utvikling/evaluering av undervisningsopplegg for barnehagen. Museet samarbeidet med Arkitektthøyskolen i Oslo om kurset "Tangible Interactions" (utvikling av interaktive installasjoner med bruk av digital teknologi). Vitensenteret sitter i styret for Foreningen for norske vitensentre og i rådet til Nasjonalt senter for romrelatert opplæring (NAROM).

Nansens hjemkomst, 1896. Foto: Severin Worm-Petersen.

Utstillingen Kroppen fikk fin omtale i NRK TV.

I forbindelse med astronomiåret 2009 har Vitensenteret hatt i oppdrag å distribuere over 3000 *galileoskoper* (teleskopbyggesett) til grunnskoler i Oslo regionen. Teleskopene var finansiert av Norges Forskningsråd og Naturfagsenteret ved UiO. Knyttet til utdelingen ble det utviklet og gjennomført flere lærerkurs for lærere i grunnskolen. I tillegg avholdt European Space Education Resource Office (ESERO) og Nasjonalt senter for rom-relatert opplæring (NAROM), i samarbeid med Vitensenteret, et 10 studiepoengs videreutdanningskurs i temaet "Verdensrommet", for lærere i ungdomsskolen.

Sikring, brannvern og vedlikehold av museumsbygningene

Det er i 2009 utført løpende oppgaver for å vedlikeholde museets sikkerhet i form av lovpålagte egenkontroller og årskontroller fra eksterne firmaer innenfor sikkerhetsutstyr, nød- og ledelys, sprinkleranlegg, brannslanger, brannslukkeapparater og røykluker. Museets brannvarslingssystem ble i 2009 utvidet med 6 nye sprinklerhoder i området rundt olje, samt 5 nye brannslukkingsapparater plassert i museets tekniske rom. For å sikre bedre ledelys i byggets underetasje, er det montert 15 nye lysarmaturer som vil tenne ved et eventuelt strømbrudd. Døren mellom museets bibliotek og nærmagasinet er skiftet ut til dør med brannklassifisering, og nærmagasinet er nå en egen branncelle.

Nyansatte vakt- og veiledere fikk opplæring i sikkerhetsrutiner, branninstrukser og rømningsveier. Som en del av årets brannsyn, ble museets kartlegging og risikoanalyse for brannsikringen gjennomgått av Oslo brann- og redningsetat. Det løpende vedlikeholdet for bygg og tekniske installasjoner, er ivaretatt av museets faste stab, i henhold til plan og budsjett.

For å bedre miljøet til de ansatte i museets resepsjonsavdeling er deler av eksisterende stålplatehimling skiftet ut for å redusere etterklangstiden.

Museumsbutikk og utleie

Gjennom kontinuerlig utvikling av konseptet *Lekende læring*, har omsetningen i museumsbutikken økt med rundt 19 prosent.

Det ble i 2009 bygget ny disk med ny betalingsterminal inn mot butikken. Dette har redusert køene og gjort betaling av varer enklere.

Auditoriet har på grunn av ombygging vært stengt frem til begynnelsen av februar 2009.

Kommunikasjon og samfunnskontakt

Kommunikasjonsfunksjonen arbeider målrettet med å styrke kjennskapen til Norsk Teknisk Museums tilbud og videreutvikle museets omdømme. Arbeidet består i å promotere museet, museets samlinger og utstillinger, og arrangementene på museet og andre arenaer. Dette foregår hovedsakelig gjennom å distribuere informasjon på egne nettsider, via nyhetsbrev, på redaksjonell plass i medier, i annonser på aktuelle flater og i brosjyre- og reklamemateriell. I 2009 har museet, for å etablere en arena for dialog med sine interessenter, intensivert satsingen på sosiale medier.

Synlighet i media

Museet hadde 386 elektroniske medieoppslag og 340 treff i papirmedier i 2009, i tillegg til en rekke innslag i TV- og radiomediene. Museet fikk mange oppslag da *Klima X* ble belønnet med prisen for verdens beste publikumsopplevelse. Mediene viet også digitaliseringen av Norges første lydopptak både spalteplass og digitale oppslag. Det samme var tilfellet for utstillingen *Uhørte stemmer og glemte steder*.

Åpningstider og billettpriser

Museet var åpent for publikum i 319 dager i 2009. I vinterseongen var museet åpent tirsdag-fredag kl. 09-16 og lørdag og søndag kl. 11-18. I sommersesongen mellom 20. juni og 20. august var museet åpent hver dag kl. 10-18. Museet var åpent mandagene i høst-, vinter- og påskeferien og stengt 1. nyttårsdag, langfredag, 1. påskedag, 1. mai, 17. mai, julaften, 1. og 2. juledag og nyttårsaftnen.

Billettprisene i 2009:

Voksne kr 80, barn (4-14 år), studenter, vernepliktige, honnør kr 40, familiebillett (2 voksne og inntil 4 barn) kr 200, grupperabatt for voksne (15 personer) kr 40 per person, og skoleklasser m/lærer (per elev) kr 20.

REGNSKAP 2009

Resultatregnskap Norsk Teknisk Museum (ihht. retningslinjer fra Kulturdepartementet)

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2009	2008
Bidrag fra det offentlige	10	33 495 082	31 695 500
Bidrag fra næringslivet	11	3 557 046	2 855 560
Andre driftsinntekter	11	14 774 661	13 519 067
Sum driftsinntekter		51 826 789	48 070 127
Vareforbruk		2 616 512	2 032 887
Lønnskostnader m.m.	6,7	28 639 258	25 050 649
Avskrivning på driftsmidler	2,12	2 306 710	2 002 126
Andre driftskostnader	6	18 321 925	19 308 445
Sum driftskostnader		51 884 405	48 394 107
Driftsresultat		-57 616	-323 980
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekter		649 154	953 104
Rentekostnader		484 774	601 647
Resultat av finansposter		164 379	351 456
Ordinært resultat		106 763	27 476
Årsoverskudd		106 763	27 476
Overføringer			
Overført til driftskapital	8	106 763	27 476
Sum overføringer		106 763	27 476

Balanse Norsk Teknisk Museum (iht. retningslinjer fra Kulturdepartementet)			
Eiendeler	Note	2009	2008
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Anlegg på Kjelsås	2, 12	110 979 699	105 631 832
Lager på Gjerdrum	2	3 724 000	3 836 000
Inventar og utstyr	2, 12	4 738 299	2 957 589
Sum varige driftsmidler		119 441 998	112 425 421
Omløpsmidler			
Varelager			
Varelager	5	886 044	912 602
Fordringer			
Kundefordringer		1 312 285	242 314
Andre kortsiktige fordringer	9	1 076 336	944 599
Sum fordringer		2 388 621	1 186 912
Bankinnskudd, kontanter o.l.	3	11 882 445	13 175 629
Sum omløpsmidler		15 157 109	15 275 143
Sum eiendeler		134 599 107	127 700 564

Balanse Norsk Teknisk Museum (iht. retningslinjer fra Kulturdepartementet)			
Egenkapital og gjeld	Note	2009	2008
Egenkapital			
Driftskapital	8	19 419 736	19 312 972
Fond bundet til spesielle formål	4,8	47 000	47 000
Sum egenkapital		19 466 736	19 359 972
Gjeld			
Annen langsiktig gjeld			
Panteobligasjoner til Oslo kommune	2,9	90 400 000	90 400 000
Gjeldsbrevlån	2,9	1 750 013	2 083 345
NTM-fonds innskudd i bygget	4,9	3 445 000	3 445 000
Ikke opptjente tilskudd		8 643 585	0
Sum annen langsiktig gjeld		104 238 598	95 928 345
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 293 804	1 164 660
Skattetrekk, offentlige avg. og feriepenger		4 736 172	4 349 312
Mellomregning med NTM-fond	4	704 070	669 620
Gjeld til NTMs venneforening		1 285 807	1 196 576
Annen kortsiktig gjeld	12	2 873 920	5 032 080
Sum kortsiktig gjeld		10 893 773	12 412 247
Sum gjeld		115 132 371	108 340 592
Sum gjeld og egenkapital		134 599 107	127 700 564

Oslo, den 17.02.2010

 Olav Soleng
 styrets leder

 Håkon With Andersen
 styremedlem

 Bjørn Vassnes
 styremedlem

 Mona Lilleheim
 styremedlem

 Bjørn Sandal
 styremedlem

 Henrik Smih
 styremedlem

 Trond Markussen
 styremedlem

 Hans Weinberger
 museumsdirektor

 Ragnar Skjærstad
 styremedlem

 Marie Skoie
 styremedlem

Note nr. 1 – Regnskapsprinsipper

Fra 31.12.08 oppfyller ikke museet lenger kravene i RL § 1-6(1) til å benytte seg av unntaksreglene for små foretak. Etter overgangsregelen i RL § 1-6(2) ble årsregnskapet for 2008 utarbeidet etter reglene for små foretak. For årsregnskapet 2009 er det satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk, uten at det har vært nødvendig å endre sammenligningstall for 2008.

1.1 Tilskudd og salgsinntekter

Tilskudd fra stat og andre offentlige institusjoner inntektsføres i den perioden de er tildelt for, hvilket normalt vil falle sammen med utbetalingsåret. Tilskudd fra offentlige institusjoner inntektsføres i takt med den kostnaden de er ment å dekke. Tilskudd til investeringer inntektsføres i takt med avskrivningene på investeringen. Ikke opptjent investeringstilskudd balanseføres som langsiktig forpliktelse.

Renteinntekter inntektsføres etter hvert som de opptjenes.

Leieinntekter opptjenes og resultatføres i takt med utleieperioden.

Salg av varer inntektsføres ved levering.

1.2 Fortsatt drift

Regnskapet er satt opp basert på fortsatt drift.

1.3 Klassifisering og vurdering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler, andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer som tilbakebetales innen et år klassifiseres som omløpsmidler, tilsvarende gjelder for gjeld.

1.4 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler aktiveres og avskrives dersom de har levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15 000. Aktivering er gjenstand for individuell vurdering.

Varige driftsmidler vurderes til historisk kost med fradrag for bedriftsøkonomiske avskrivninger.

Avskrivninger baseres på en vurdering av driftsmidlenes økonomiske og tekniske levetid.

Museet benytter lineære avskrivninger for avskrivning av varige driftsmidler.

1.5 Varebeholdning

Varebeholdningen er verdsatt til laveste verdi av anskaffelseskost og påregnelig salgspris med fradrag for salgskostnader. Anskaffelseskost er beregnet ut fra utsalgspriser nedkalkulert med normal fortjeneste.

1.6 Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap på krav.

1.7 Pensjoner

Pensjonsforpliktelsene er redegjort for i note 7.

1.8 Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Note nr. 2 – Driftsmidler					02
	EDB utstyr	Inventar/Utstyr	Anlegget Kjelsås	Lager Gjerdrum	
Kostpris 01.01	2 039 763	13 874 781	57 396 285	5 600 000	
Panteobligasjoner til Oslo kommune			69 400 000		
Tilgang	2 442 995	192 299	6 687 993		
Avgang					
Akkumulerte avskrivninger 31.12	2 289 464	11 522 075	22 504 579	1 876 000	
Bokført verdi pr. 31.12	2 193 294	2 545 005	110 979 699	3 724 000	
Årets avskrivning	273 842	580 742	1 340 126	112 000	
Avskrivningsprosent lineært	33/20	15/20	2	2/15	
<p>Anlegget på Kjelsås er oppført i balansen med museets andel av kostpris med tillegg for kommunal finansiering. Oslo kommune sin andel er sikret ved panteobligasjon pålydende kr 90,4 mill. Kostpris ble i sin tid nedskrevet med det statlige bidraget.</p> <p>Stiftelsen har også et lån i forbindelse med kjøp av lageret på Gjerdrum. Panteobligasjonen pålydende kr 5 000 000 er tilrest med kr 1 750 013, jf. langsiktig gjeld i balansen.</p>					
<p>Note nr. 3 – Likvider Av museets beholdning av likvider inngår skattetrekkmidler på særskilt konto med kr 1 115 049,89</p>					03
<p>Note nr. 4 – Fond bundet til spesielle formål</p>					
Formål				Beløp	04
Rolls Royce-restaurering				30 000	
Benz, Ford A – restaurering				17 000	
				47 000	
<p>I tillegg til fond bundet til spesielle formål har NTM en rekke mindre fond som historisk er stilt til rådighet for NTM. Fondsmidlene er plassert i bygget og gis 10 % renteavkastning hvor ca. 9/10 tilbakeføres NTM som driftstilskudd. Det føres eget samlet regnskap for fondene som pr. 31.12. har et mellomregningskrav med museet.</p>					
<p>Note nr. 5 – Varebeholdning Varebeholdningen består av ferdigvarer for salg i museets butikk.</p>					05

06

Note nr. 6 – Ansatte, godtgjørelse		
Lønnskostnader består av følgende poster	2009	2008
Lønninger	22 202 176	20 280 430
Folketrygdavgift	3 642 818	3 073 627
Pensjonskostnader	2 495 676	1 399 744
Andre lønnskostnader	298 588	296 848
Sum lønnskostnader	28 639 258	25 050 649
Gjennomsnittlig antall ansatte: 69	Antall årsverk : 53	
Godtgjørelser	Museumsdirektør	Styret
Lønn	873 995	184 950
Annen godtgjørelse	82 373	
Premie til pensjonsordning	71 231	
Sum	1 026 599	184 950

Det er avtalt sluttvederlag i form av 12 månedslønner utbetalt ved museumsdirektørs fratredelse, dersom styret mener man er i en situasjon som vanskeliggjør fortsettelsen av ansettelsesforholdet. Det er ikke avtalt bonusordninger for museumsdirektør eller styret.

Godtgjørelse til revisor for arbeid utført i 2009 er belastet med kr 138 400, hertil kommer merverdiavgift. Av det totale honorar er kr 14 000 for konsultativ bistand med årsregnskap og noter og kr 46 000 for andre konsultasjoner.

Note nr. 7 – Pensjonsforpliktelser

Norsk Teknisk Museums pensjonsansvar i forhold til den ordinære tariffestede tjenstepensjonsordningen er dekket gjennom pensjonsordning i Statens pensjonskasse. Denne ordningen gir en definert ytelse i henhold til tariffavtalen. Fordi det foretas en fordeling av den aktuarmessige risiko mellom alle foretakene, kommunene og fylkeskommunene som deltar i ordningen, tilfredsstiller den kriteriene for det som betegnes som en "Multiemployer plan". Ordningen tilfredsstiller også kriteriene for lovbestemt offentlig tjenstepensjon.

Fremtidige premier vil påvirkes av risikomessige over- eller underskudd på nåværende og tidligere ansatte både i foretaket og i andre kommuner/foretak som inngår i ordningen. Premien vil også påvirkes av avkastning, lønnsvekst og utvikling i folketrygdens grunnbeløp.

Pensjonsordningen i Statens pensjonskasse er ikke balanseført jf. regnskapslovens bestemmelser.

Det er i 2009 betalt inn kr 2 024 720 i pensjonspremie, og premien er i regnskapet klassifisert sammen med lønnskostnadene.

I tillegg til den ordinære tjenstepensjonsordningen, kommer ytelser i form av avtalefestet pensjon til aldersgruppene fra 62 til 66 år. Årets kostnad til AFP – ordningen utgjør kr 470 956.

07

Note nr. 8 – Egenkapital				08
NOK	Driftskapital	Fond bundet til spesielle formål	Sum	
Pr. 01.01.	19 312 972	47 000	19 359 972	
Endring i fond til spesielle formål	0	0	0	
Årets resultat	106 763		106 763	
Pr. 31.12.	19 419 736	47 000	19 466 736	
Av egenkapitalen utgjør kr 10 000 000 stiftelsens grunnkapital.				
Note nr. 9 – Fordringer og gjeld				09
Stiftelsen har ingen utestående fordringer som forfaller senere enn et år etter regnskapsårets utløp. Av stiftelsens gjeld forfaller kr 93 928 004 til betaling senere enn fem år etter regnskapsårets utløp.				
Note nr. 10 – Spesifikasjon av tilskudd				10
	2009	2008		
Kultur- og kirkedepartementet ordinært tilskudd	23 874 000	22 195 000		
• Den kulturelle skolesekken	600 000	1 200 000		
• Annet	2 000			
Helsedepartementet	5 000 000	4 900 000		
ABM-utvikling	183 000	70 000		
Norges forskningsråd	3 000 000	3 161 000		
Norsk kulturråd	40 000			
Miljøverndepartementet	200 000			
Utenriksdepartementet	15 000			
Oslo kommune	583 082	169 500		
Sum tilskudd	33 495 082	31 755 500		
Note nr. 11 – Spesifikasjon av andre inntekter				11
Bidrag fra næringslivet er i hovedsak støtte til og finansiering av utstillingsprosjekter. Andre driftsinntekter kommer fra salg av varer og tjenester. Av dette utgjør billettinntekter kr 8 137 116.				

Note nr 12 – Dextra-samlingen (Knudsens fotosamling)

12

Stiftelsen Norsk Teknisk Museum inngikk i 2008 en avtale med Sparebankstiftelsen DnBNOR om lagring og forvaltning av en betydelig objektsamling av bilder, film, databaser, teknisk apparatur, bøker mv. Stiftelsen påtok seg å magasinere og legge til rette for at allmennheten skal få tilgang til samlingen. Avtalen medførte en betydelig investering og arbeidsinnsats. For å finansiere dette mottok museet tilskudd i 2008 og 2009 på kr 9,1 mill.

I årsregnskapet for 2008 ble netto mellom mottatt tilskudd og påløpet kostnad ført som forpliktelse. I tråd med god regnskapsskikk er det gjort en vurdering mht. fordeling av de påløpte kostnadene for 2008 og 2009 medgått til prosjektet. Ut i fra denne vurderingen er det aktivert kr 8 074 428 fordelt på bygningsmessig anlegg og database (inventar og utstyr). Investeringen anses finansiert gjennom tilskuddet fra Sparebankstiftelsen.

I tråd med god regnskapsskikk avskrives investeringen etter en bedriftsøkonomisk vurdering av levetid, og uopptjent investeringstilskudd inntektsføres årlig og tilsvarende avskrivningsbeløpet. Samme prinsipp er for øvrig lagt til grunn for aktivering av kostnader forbundet med utbygging og oppgradering av brannvarslingsanlegg utført i 2009 og fullfinansiert av annen tilskuddgiver med kr 1 000 000. Arbeidet ble utført i forbindelse med magasineringen.

Resterende tilskudd fra Sparebankstiftelsen utgjør kr 1 025 572 er inntektsført i 2009 som delvis finansiering av lønninger og andre driftsutgifter påløpet i tilknytning til arbeidet med flytting og forvaltningsarbeid for øvrig med Dextra-samlingen.

Det vises dessuten til omtale i note for driftsmidler.

Note nr 13 – Finansiell markedsrisiko

13

Norsk Teknisk Museum anses ikke utsatt for finansiell markedsrisiko.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

TEKNISK MUSEUM

Kontantstrømoppstilling 01.01-31.12	
	2009
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	
Resultat før skatt	106 763
Ordinære avskrivninger	2 306 710
Forskjellen mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger	-
Endring i varer, kundefordringer og leverandørgjeld	26 558
	-1 069 971
	511 972
Endring i andre tidsavgrensningsposter	
Andre kortsiktige fordringer	-131 737
Andre avsetninger	-382 827
Skattetrekk, off.avg, feriepenger	386 861
Andre mellomregninger	34 450
	89 231
Annen kortsiktig gjeld	-2 158 160
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-280 151
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter	
Investeringer i varige driftsmidler	-9 323 286
Ikke opptjent tilskudd	8 643 585
Salg av varige driftsmidler (salgssum)	-
Endring i andre investeringer	-
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-679 701
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	
Opptak av ny gjeld (kortsiktig og langsiktig)	
Nedbetaling av gammel gjeld	333 332
Endring kassakreditt	-
Utbytte	-
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	333 332
Netto endring i likvider i året	-1 293 184
Kontanter og bankinnskudd per 01.01	13 175 629
Kontanter og bankinnskudd per 31.12	11 882 445

STATSAUTORISERTE
REVISORER

Independent member

BKR

INTERNATIONAL

Til styret i
Stiftelsen Norsk Teknisk Museum

REVISJONSBERETNING FOR 2009

Vi har revidert årsregnskapet for Stiftelsen Norsk Teknisk Museum for regnskapsåret 2009, som viser et overskudd på kr 106.763. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, noteopplysninger og oppstilling over kontantstrømmen. Regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av stiftelsens styre og museumsdirektør. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlevens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av stiftelsens formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av stiftelsens økonomiske stilling 31. desember 2009 og for resultatet i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapskikk i Norge,
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge,
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningene om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter,
- stiftelsen er forvaltet og utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtekter for øvrig.

Stabekk, den 17. februar 2010

NITSCHKE AS

Steinar P. Rossow

statsautorisert revisor

Nitschke AS

Gamle Drammensv. 40. Postadresse: Postboks 23, 1321 Stabekk.

Telefon: 67 10 77 00. Telefaks: 67 53 59 89. E-mail: firmapost@nitschke.no. www.nitschke.no

Bankgiro: 8200 02 06853. Postgiro: 0807 3808 403. Org.nr: 914658314 MVA

Design: www.blankarkno/10029/2000/03/10

telefon: 22 79 60 00
telefax: 22 79 61 00

adresse: Kjelsåsveien 143
poststed: 0491 Oslo, Norge

e-post: post@teknismuseum.no
web: www.teknismuseum.no

org. nummer: 979 676 832
kontonummer 6080.05.28332

